

Pædagogisk læreplan for Engelsborg Børnehus 2020

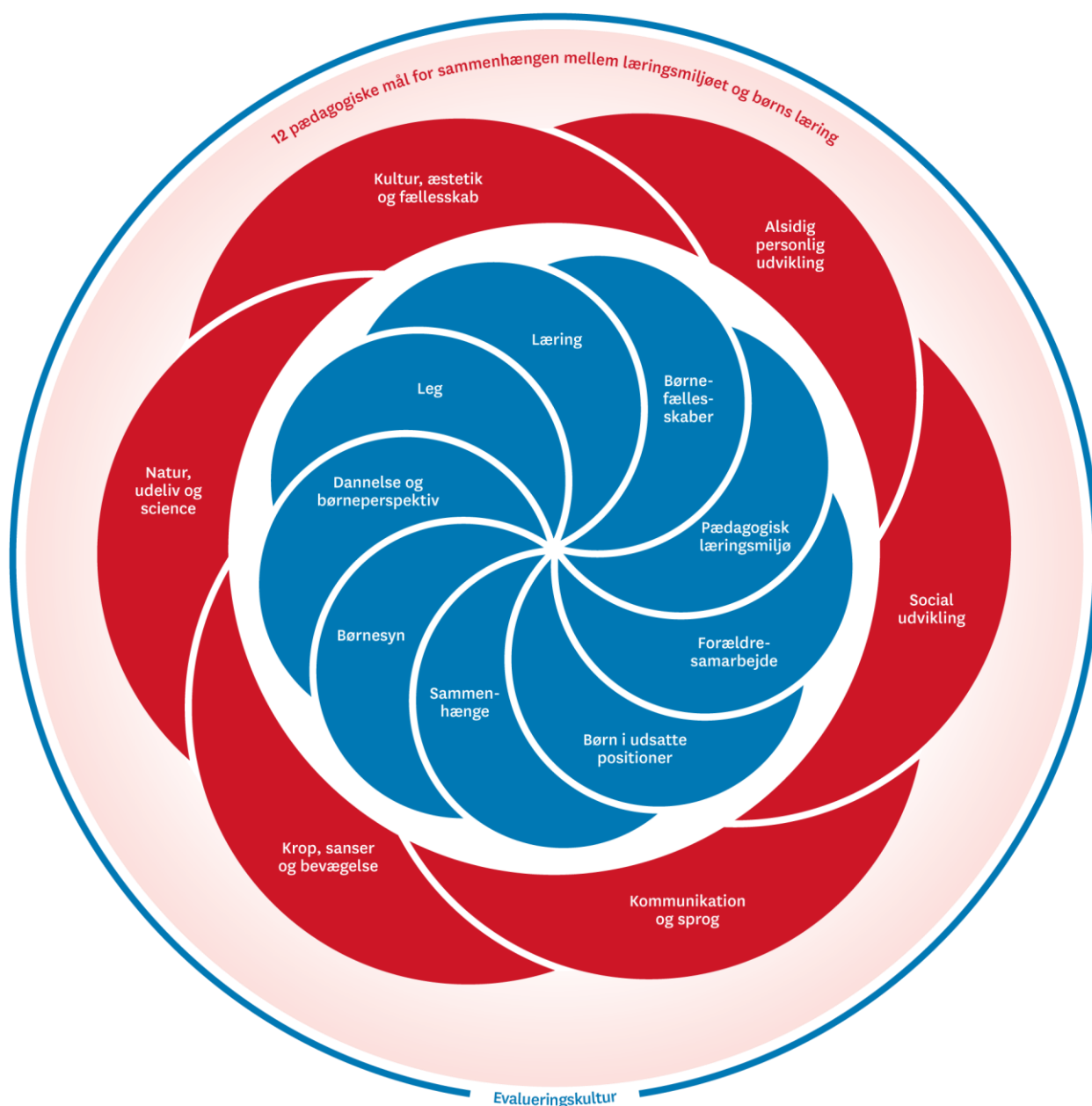

Engelsborg Børnehus

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Vi er en integreret daginstitution med 24 vuggestuebørn og 60 børnehavebørn. I vuggestuen er der Humlebierne og Sommerfuglene, som begge er grupper med 0-3-årige. I børnehaven er der Myrerne og Græshopperne som er 3-5-årige og Skarnbasserne som er 5-6 årige. I Engelsborg Børnehus er der særlig fokus på samarbejdet på tværs af grupperne, og på at skabe sammenhæng i huset.

Vores hus er en gammel landsbyskole, som er bygget om til daginstitution. Vi ligger i bydelen Engelsborg i den nord vestlige del af Viborg by, hvor vi er placeret tæt på legepladser i området og Undallslund skov. Vi har en alsidig legeplads med mulighed for mange forskellige lege, der er buskads med huler, bålplads og bålhytte, bakker, græsareal, sandkasser, fliseareal til cykler og mooncars og plantekasser.

Vi er en del af Område Nord i Viborg kommune, og har en fælles områdeleder med 7 andre institutioner og dagplejen i området

Pædagogisk grundlag

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

I Engelsborg Børnehus opfatter vi det enkelte barn som unikt med egne følelser, holdninger og drømme for fremtiden.

Det betyder, at det enkelte barn skal involveres og have indflydelse på egen situation.

Det er væsentligt at vide, at kun i relationer med andre og i tilknytning til andre kan barnet vokse og lære.

Forældrene er de vigtigste voksne for barnet og har derfor hovedansvaret for barnets liv, udvikling og opvækst. Forældrene er inddraget i et reelt og ligeværdigt samarbejde med institutionen byggende på tillid, forståelse og respekt.

Vi har gennem de sidste to år haft fokus på, hvordan vi kan skabe større sammenhæng for det enkelte barn og forældrene. Der er skabt strukturer i både vuggestuen og børnehaven, som betyder, at alle børn skal skifte gruppe og kontaktperson i mindst muligt omfang.

Strukturen er skabt, så alle børn har mulighed for i et roligt tempo at skabe gode relationer til både børn og voksne, og have betingelser for at være en aktiv deltager i børnefællesskaberne.

Der er altid fokus på, at de rammer vi sætter og de aktiviteter, der planlægges, er med udgangspunkt i det enkelte barn og børnegruppen viser os. Det betyder, at alle børn får en oplevelse af at de har en "stemme" og bliver set for den de er.

Dette kan illustreres ved hjælp af Basil Bernsteins model for de tre læringsrum. Den model anvender personalet, når pædagogiske aktiviteter skal planlægges og evalueres, så de voksne er bevidste om egen rolle og ikke mindst børnenes muligheder for deltagelse i aktiviteter.

De tre læringsrum	Børnene har ringe/lille indflydelse på indhold og form	Børnene har høj indflydelse på indhold og form
De voksne har høj grad af indflydelse på indhold og form	Dette 1.læringsrum er kendetegnet ved, at det er voksen skabt og voksen styrede aktiviteter, der foregår. De voksne har bestemt og planlagt aktiviteten, og der er de voksne, der "går foran" og viser barnet hvad og hvordan tingene gøres.	Dette 2. læringsrum er kendetegnet ved, at de voksne planlægger aktiviteter, hvor de voksne "er ved siden af" børnene, hvor de voksne støtter og hjælper børnene i de processer, der er i aktiviteten/legen
De voksne har lav grad af indflydelse på indhold og form.		Dette 3. læringsrum er kendetegnet ved, at det er ud fra det børnene viser i leg, som bestemmer, hvad og hvordan aktiviteten skal forløbe. Her befinder den voksne sig "bagved" børnene, hvor den voksne er observerende, støttende og hjælper, men det er ikke den voksne, der bestemmer.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

I Engelsborg Børnehus arbejder vi meget på at have fokus på, at læring ikke kun foregår i formiddagstimerne, men i løbet af hele dagen i institutionen. Vores fokus er også på, at der er mange forskellige måder at lære på. Det er i alle hverdagsrutiner, elementer som det enkelte barn på et eller andet niveau er i gang med at lære i. Det kan f.eks. være: at tage tøj af og på i garderoben, at vaske hænder, at dække bord, øse mad op, at stå i kø/vente på tur, at spille et spil, at rydde op og at deltage i samling. Det handler om, hvilken rolle pædagogen indtager i de situationer, og at pædagogen giver barnet ro og rum til at øve sig, og vise hvad de mestrer.

Barnet lærer bedst, når det oplever, at det kan - læring bør derfor vægte det enkelte barns præmisser. Læringsmiljøet indarbejdes i alle dagligdags rutiner og almindelige aktiviteter. Dvs. at vi ser på læringsmiljøet både i hverdagsrutinerne, legen, udenfor på legepladsen, og i projekterne og aktiviteterne.

Det er pædagogens opgave at være tilstede i de situationer, hvor børnene leger og lærer. Der skal pædagogen involvere sig i børnenes leg, hvor de understøtter de processer der foregår, f.eks. hjælper det barn, der har brug for lidt støtte i legen/relationen. Det er også pædagogen, som hjælper børnene med at justere sig i en relation, ved at den voksne hele tiden justerer på sig selv i relationer og på den måde vise børnene hvordan, ved at de bliver mødt af passende respons fra den voksne på deres initiativer.

Når vi siger, at de voksne involverer sig i børnenes leg, er det sådan, at de voksne er tilstrækkelig tæt på børnenes leg, så de voksne kan bruge de redskaber, som hjælper børnene i at mestre legen.

Det vil være sådan, at:

- de voksne observerer legen.
- Hjælper børnene med at sætte rammen for legen, hvis der er behov for det.
- Hjælpe børnene med at fordele roller i legen, hvis der er behov for det.
- De voksne hjælper børnene med at sætte ord på deres initiativer, hvis der er behov for det.
- De voksne er deltagende i legen, hvis der er behov for det.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Et godt samarbejde mellem forældre og institution er vigtigt for barnets trivsel og udvikling. Det er derfor vigtigt med gensidig dialog. Det første møde er vigtigt – vi har særligt fokus på for-besøg. Egne vuggestuebørn kommer på besøg flere gange inden opstart i børnehavegruppe.

Vi har legestue i vuggestuen, hvor kommende børn inviteres med forældre til at komme på besøg 1 times tid hver 2. uge. På den måde skabes der et godt fundament for tryghed og fremtidigt samarbejde.

Dagplejen har mulighed for besøg i børnehavegrupperne og er velkomne til at bruge legepladsen i Engelsborg Børnehus. Vi har en aftale med dagplejere i området om, at de kommer fast på besøg en gang om måneden, hvor de 3 årige fra børnehaven er sammen med børnene fra dagplejen enten ude på legepladsen eller ind i børnehaven.

Ved det første møde med familien aftales indkøringsforløbet og andre praktiske ting, der er vigtige for en god start.

Forældre samtaler – Vi tilbyder 3-4 forældre samtaler fra 0 år – skolestart. Eller efter pædagogisk behov. Dialogværktøjet i TOPI materialet bruges ved overgang fra vuggestue til børnehave og fra børnehave til skole.

I den daglige dialog mellem forældre og pædagoger orienterer institutionen løbene igennem dokumentation, hvordan læringsmiljøerne understøttes og praktisk afvikles.

Vi har mange arrangementer, hvor der er mulighed for sammen med sit barn at deltage: sommerfest, arbejdsdag, Lucia dag, cafe aftener, bedsteforældredag og forældremøder/fyraftensmøder uden børn.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Vi definerer børn i udsatte positioner, som enten børn med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, eller børn der periodevis er sårbare fordi de forbigående belastes af et for dem alvorligt problem i deres familie eller nære miljø. Eller børn der er truede fordi de er belastede af vedvarende problemer i deres familie eller nære miljø

I Engelsborg Børnehus vil vi igennem anerkendelse og fokus på det gode i barnets liv, skabe rammer der tilgodeser det enkelte barn i en udsat position.

Vi samarbejder tværfagligt med forskellige samarbejdspartnere omkring trivsel for det enkelte barn. Det kan være Logopæd, fysioterapeut, ergoterapeut, psykolog og ressourcekorpset, hvor vi trækker på deres kompetencer, som vi i fællesskab sætter i spil i forsøget på at skabe de bedste betingelser for barnet.

I Engelsborg Børnehus:

er det værdifuldt, at alle børn føler sig trygge

er det værdifuldt, at der er plads til børn med forskelligheder

er det den voksne, der har ansvaret for relationen, og i at hjælpe alle børn til en god plads i børnefællesskaberne.

Taler vi om- og over sociale spilleregler til samling og i daglige gøremål/aktivitet.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Det sidste børnehaveår inden skolestart er vores børn samlet hos ”Skarnbasserne”. Der arbejdes specifikt på at forberede børnehavebarnet til det nye liv som skolebarn, hvor der er fokus på selvhjulpethed, evnen til at være i relationer og at kunne modtage og handle på fælles beskeder.

Vores hovedskole er Vestervang skole, som vi samarbejder med omkring besøg i skolen og besøg af 0. klasse lærer. Vi går jævnligt på besøg på skolens legeplads i løbet af det sidste børnehavesår.

Vi udarbejder samtalskema, holder afsluttende forældre samtale, og deltager i overleveringssamtaler med skole og forældre.

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

Didaktisk model over vores pædagogiske tanker omkring det sidste år i børnehaven:

Mål:

”Der arbejdes specifikt på at forberede børnehavebarnet til det nye liv som skolebarn, hvor der er fokus på selvhjulpethed, evnen til at være i relationer og at kunne modtage og handle på fælles beskeder”. (Fra Engelsborg Børnehus’ læreplan)

Målet er at hjælpe børnene med at blive skoleparate:

- Børnene skal kunne indgå i sociale relationer og i fællesskabet.
- Børnene skal øve sig i at klare konflikter/uoverensstemmelser med jævnaldrende.
- Børnene skal øve sig i at modtage en kollektiv besked og handle derpå.
- Børnene skal øve sig i at sidde stille/være fordybet.
- Børnene skal øve sig i turtagning.
- Børnene skal øve sig i at være i situationer, hvor de skal lave noget de ikke selv har valgt.
- Børnene skal blive så selvhjulpene som muligt bl.a. i garderoben, i spisesituationer og i forbindelse med toiletbesøg.

Gennem arbejdet med ”skoleparathed” har vi hele tiden børns udvikling, trivsel, læring og dannelse samt det gode børneliv i fokus.

Tiltag:

- Vi vil med udgangspunkt i den styrkede læreplan arbejde med forskellige emner og temaer.
- Hver formiddag er der gruppetid, hvor der er mulighed for at deltage i aktiviteter/tage på tur.
- Der skabes tid og rum til fordybelse med udgangspunkt i børnenes egne initiativer og interesser.

- Vi vil tage på ture i lokalsamfundet, til f.eks. skoven, til lokale virksomheder og til Vestervang skole.
- Børnene deltager i diverse overgange så det bliver pædagogiske aktiviteter og der er et læringsmiljø i de daglige rutinesituationer. Især i spisesituationer.
- Børnene skal være selvhjulpne i forskellige situationer i løbet af dagligdagen.
- Børnene har medbestemmelse.
- Vi holder samling, hvor vi f.eks. synger og bevæger os samt arbejder med sproglig opmærksomhed og matematisk opmærksomhed.
- Vi deltager i forskellige arrangementer der er forbeholdt førskolebørn. F.eks. Lucia i Børnehuset, i kirke til Påske, 112-dag, Søndersløb og skolebesøg.

Tegn:

- Vi oplever børn der er gode til at indgå i sociale relationer. Det betyder at børnene udvikler deres sociale kompetencer og kan indgå i forskellige sociale relationer samt er åbne for andre relationer end dem de plejer at indgå i. Børnene begynder at få en forståelse for de sociale spilleregler.
- Vi oplever børn der er en del af fællesskabet. Børnene deltager i de lege og aktiviteter der foregår i gruppen og viser hensyn til hinanden.
- Vi oplever børn der er rummelige over for hinanden og hinandens forskelligheder. Det betyder at børnene udviser empati og kan sætte sig i andres sted.
- Vi oplever børn der kan være fordybet i lege og aktiviteter. Det betyder at de kan finde ud af at komme med i en leg og sætte lege i gang eller selv være beskæftiget.
- Vi oplever børn der trives, lærer og udvikler sig. Det betyder at vi oplever glade børn, der er nysgerrige på at lære nyt og dermed udvikler sig.
- Vi oplever børn der er selvhjulpne i forskellige situationer og aktiviteter. Det betyder at de kan klare praktiske ting selv. F.eks. dække bord, øse mad op, rydde op efter måltider, selv tage tøj på, selv klare toiletbesøg, holde orden i garderoben, påbegynde og fuldende en aktivitet.
- Vi oplever børn der er lydhøre overfor de voksne. Det betyder at de kan lytte og modtage beskeder samt agere derefter. Beskeder givet til hele gruppen skal af det enkelte barn opfattes som en besked der også gælder for barnet selv.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Vi besøger de lokale legepladser, hvor børnene viser ”deres legepladser” frem, og viser de andre børn, hvor de bor. Vi går ofte i skoven, som ligger ganske tæt på os.

Vi tager jævnligt på besøg i den lokale Netto, når vi skal handle noget særligt til en aktivitet.

Vi forsøger at besøge lokale arbejdspladser, når muligheden byder sig.

Vi besøger Vestervang Kirke en dag i december, hvor der er en lille børnegudstjeneste.

Derudover samarbejder vi med skolen, omkring det der er muligt, og vi benytter os af forskellige kulturelle tilbud på biblioteket og på VIA.

De yngste børnehavebørn leger på et grønt område nær børnehaven

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

- Det fysiske børnemiljø – Vi har løbende fokus på børnenes muligheder for udfoldelser. Der skal både være plads til meget kropslig aktivitet, plads til leg og plads til ro og fordybelse både inde i huset og på legepladsen. Vi spørger børnene både til samlinger og via børneinterview, hvor de kan lide at være og hvad de kan lide at lege, og vi har hele tiden øje for, om de rammer der tilbydes passer til børnenes leg og udfoldelser. Det er i høj grad også med udgangspunkt i de voksnes observationer, de forskellige læringsmiljøer indrettes.

Samtidig har vi fokus på, at der er rengøring hver dag, og at børnene inddrages i det, der handler om rengøring i grupperum og af legesager.

- Det psykiske børnemiljø – Det har stor opmærksomhed fra personalets side, hvor der er særlig fokus på, at alle børn har gode relationer, og at børnefællesskabet rummer alle børn. Det gør vi ved, at gå forrest og vise, hvordan vi er sammen og passer på hinanden. Det er de voksnes ansvar, at omgangstonen er positiv og at alle børn bliver mødt med anerkendelse.

- Det æstetiske børnemiljø – Vi forsøger at være opmærksomme på, hvordan vi indretter, så der er gode læringsmiljøer. Det drejer sig både om møbler, lys, rummenes funktion og indretning.

Vi bruger meget, det, at det er børnenes kreative produkter, der udsmykker institutionen.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

I børnehaven tilbyder vi børnene et læringsmiljø, hvor børnene styrkes i en positiv selvopfattelse og får mulighed for at danne sin egen personlighed. I børnehaven anerkender vi det enkelte barn som et unikt individ, der har ret til at give udtryk for holdninger, behov og følelser. Alle børn skal have en følelse af, at de gør en forskel, og at de er en del af et fællesskab. Børnene skal trives og opleve sig selv som en værdifuld deltager i et socialt og kulturelt fællesskab. Vi understøtter børnenes evne til at turde udfordre sig selv og vise initiativ, samt at børnene kan håndtere følelser som omsorg, kærlighed, vrede, savn, frustrationer, glæde og begejstring. Dette er centralt for børnenes mulighed for at influere på deres egen hverdag i dagtilbuddet, men er også en central kompetence, der får betydning for det senere livsforløb.

Et barn fortæller mor ved afhentning:

”Min bedste ven blev hentet tidligt. Men hvor er jeg heldig at jeg har 10 andre venner”

Læringsmiljøet skal fremme børns engagement og deltagelse, så børnene derigennem oplever fordybelse, selvrespekt, selvtillid og selvværd. Børn udvikler engagement, når de indgår i relationer med andre børn og voksne, som har betydning for dem, samt hvor de oplever sig respekteret, passet på og værdsat.

En tur i skoven:

En gruppe børn løber op og ned af en stejl bakke. Et af børnene arbejder hårdt og målrettet for at kæmpe sig op af bakken, det lykkedes – og barnet vender sig om og bliver mødt af pædagogens smil og barnet sender et stort smil og thumbs up tilbage.

Læringsmiljøet skal gennem leg og andre aktiviteter bidrage til, at børnene gør sig erfaringer med forskellige sociale positioner på tværs af alder, køn samt social og kulturel baggrund. Dette giver børnene et grundlæggende demokratisk værdisæt, der udvikler og understøtter børnenes dannelse og livsduelighed. Herigennem får børnene medbestemmelse og oplever at være betydningsfulde og at være medskabende af egne livsbetingelser.

Eksempelvis har børnene indflydelse på aktiviteter i huset, dette gør vi bl.a. gennem børneinterviews og demokratiske afstemninger. F.eks. når børnene er med til at bestemme hvilke sange, der skal synges til fredags samlingen.

Fredagssamling:

En større gruppe fodboldinteresserede drenge ønskede en lang periode at synge sangen "vi er røde, vi er hvide" til fredagssamlingen. Stemningen var som på stadion, alle børn sang med 😊

Emilie fortæller stolt om sin sommerferie

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

I børnehaven tilbyder vi et læringsmiljø, hvor vi gennem leg udvikler sociale handlemuligheder. Dette foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed. Læringsmiljøet skal understøtte børnenes lyst til at lege, udforske og eksperimentere.

To børn gynger, en af dem mestre evnen til selv at kunne holde gang i gyngen. Den anden kalder på en voksen for at få hjælp – den voksne skubber barnet i gang og italesætter hvordan det andet barn strækker og bøjer benene for at holde gyngen i gang. Den voksne træder tilbage og overhører børnene tale sammen. ”Se på mig, du skal gøre sådan her med dine ben”. ”Sådan her?”. ”Ja lige præcis – se du gør det selv nu!”

Det er i det sociale fællesskab med andre, at børnene oplever styrke og betydning og her får adgang til at give og opnå anerkendelse. At børnene udvikler gode sociale kompetencer, har betydning for deres udvikling og dannelse. Vi har fokus på venskaber, da venskaber skaber glæde, energi og mening i tilværelsen. I venskaber lærer børnene bl.a. at forhandle, at finde egne og andres grænser, at blive uvenner og forsones igen. Venskaber giver mulighed for at afprøve en mængde følelser i trygge rammer og derved lærer børnene også sociale færdigheder og forståelse ind i et demokratisk fællesskab.

Relationer er væsentlige for, at børn lærer sig empati. Empati handler om at mærke egne følelser, at kunne sætte sig ind i andres følelser og oplevelsesverden samt at kunne handle på måder, der også understøtter samspillet med andre. Vi arbejder eksempelvis med ansigtsudtryk og afkodning af mimik og følelser. Det pædagogiske personale er uddannet i brugen af Marte Meo metoden, hvor vi anerkender og sætter positive ord på tanker, følelser og initiativer.

En større gruppe piger leger "mor, far, børn" på legepladsen. Alle piger har en rolle i legen, kom der flere til, blev der hurtigt i fællesskab fundet en ny rolle så alle kunne være med. Der blev forhandlet om legens indhold og legen udviklet sig over flere dage.

Tre gode venner hygger på en legeplads nær børnehaven

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

I børnehaven tilbyder vi børnene et læringsmiljø med en bred vifte af sproglige læringsmuligheder og aktiviteter, der understøtter tilegnelse af sprogforståelse, ordforråd, udtale og sætningsdannelse. Vi giver børnene plads og mulighed for tidlig indføring i skriftens univers, gennem forskellige aktiviteter og sproglege.

Der er sproglige påvirkninger i alle hverdagsaktiviteter og i samværet med andre børn og voksne. Gennem pædagogiske aktiviteter som f.eks. "Hit med lyden", højtlesning, sprogposer, samtaler, dialogisk læsning, sang og sanglege, giver vi børnene de bedste forudsætninger for sproglig udvikling. Børnenes kommunikation tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskab med andre børn og sammen med det pædagogiske personale. Vi som personale er bevidste om vores ansvar som sproglige rollemodeller for børnene og arbejder ud fra de understøttende sprogstrategier. Vi tilrettelægger i det daglige små sproggrupper, hvor vi gennem Legeteket låner sprogkufferter, som er en del af materialet til at praktisere metoden dialogisk læsning. Vi har øje for børnenes individuelle behov, som f.eks. kan være vanskeligheder med at komme til orde eller udtalevanskeligheder.

En gruppe fordybede sig i en periode med deres forskellige forbogstaver i deres navn. Børnene fik som opgave, at finde en ting hjemme, sammen med deres forældre, som startede med det valgte bogstav. Tingen blev vist og snakket om til samling. På denne måde introduceres børnene for nye begreber, udtryksformer og deres lydligopmærksomhed skærpes.

Sprog/kropssprog og kommunikation er central for at danne relationer og indgå i et fællesskab. Børn lærer af hinanden på tværs af alder, her er legen en vigtig øve bane for barnets nonverbale og verbale sprog. Vi som pædagogisk personale har et ansvar, for at børnene får mange forskellige erfaringer med deres sprog/kropssprog i organiseret såvel som i spontan leg. Vi har blik for at børn med sproglige udfordringer/tosprogede børn understøttes i deres kommunikation og sproglige udvikling og derved bliver en del af fællesskabet.

To børn sidder og læser sammen, de skiftes til at fortælle hvad der sker på billederne. En voksen kommer til og siger "Det ser hyggeligt ud, hvad læser I om?". Det ene barn fortæller " Vi læser om nogle hunde – de er sure" (barnet ser sur ud og knurre som en vred hund). Der opstår en dialog omkring ansigtsudtryk og følelser.

Eigil og Nicholas hygger med en god bog

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relations dannelse udgår fra kroppen”.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

I børnehaven tilbyder vi børnene et læringsmiljø, hvor bevægelsesglæde, kreativitet og leg er nøglebegreber. Det pædagogiske personale understøtter det enkelte barn og skaber fleksible, inkluderende læringsmiljøer. Den fysiske aktivitet og bevægelse tænker vi ind som en naturlig del af børnenes hverdag. Det skal tilpasses børnenes alder og deres motoriske færdigheder, både fin og grov motorisk, så alle børn indgår i bevægelsesfællesskabet.

Sanserne er børnenes adgang til verden og fundamentet for at opfatte og begribe den verden, de er en del af. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte stimulering af de 7 sanser. Det er vores opfattelse, at det har en afgørende betydning for børnenes hele motoriske udvikling.

I børnehaven har børnene igennem en længere periode vist stor interesse og glæde for at eksperimentere med jord, sand og vand. I den forbindelse har vi etableret et mudderkøkken, hvor børnene kan fordybe sig i leg med mudder og hvor der er plads til børnenes kropslige ”væren” og ”gøren”.

Legepladsen er stor, med motorisk krævende bakke/kælkebakke, skov med klatremuligheder, gynger, sandkasse og Tarzan-bane. Derudover går vi på ture ud af huset, til nærliggende legepladser, Vestervang skole og Undallslund skov samt naturskolen – hvor der er rig mulighed for at udfolde sig kropsligt.

På legepladsen ser vi blandt andet, at børnene bruger kroppen ved at klatre i træer. De øver sig i at få fat i havens frugter, ved at klatre og finde pinde, der bruges som redskab til at få frugten ned. Ligeledes øver de sig i at afkode deres og hinandens muskelkontrol, når hasselnødderne skal knækkes med en sten. Vi ser de mindre børn observere og afkode de større børns teknikker, for derefter selv at eksperimentere med både klatring, balance og knækning af nødder.

Vi forsøger at lave aktiviteter hvor kroppen både er i bevægelse og ro. Personalet har kendskab til aktiviteter både i høj og lav intensitet – bl.a. sanglege, massage lege, afslapning og "fryd leg".

Der øves i at gå balancegang

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

I børnehaven har børnene mulighed for at opleve et bredt udsnit af naturen både i byen, på landet og i skoven. Samtidig får børnene kendskab til årets gang samt viden om dyr og naturfænomener. Vi kan tilbyde et læringsmiljø og samtaler om oplevelser, forståelser og erfaringer med naturen som finder sted barn-barn imellem og barn-voksen imellem.

Børnene skal have mulighed for at opleve glæde ved at være i naturen og udvikle respekt for natur og miljø. Børnene skal kunne erfare naturen med alle sanser og opleve den som et rum for leg og fantasi samt for vilde og stille aktiviteter.

Vi sortere affald, som børnene er bevidste om og deltager aktivt i. Børnene har en naturlig nysgerrighed og spørger ivrigt ind til, hvor affaldet skal hen. Vi er opmærksomme på at genanvende de ting som kan anvendes igen f.eks. i kreative produkter - eksempelvis lavede vi julepynt af genbrugsmaterialer, vores juletræ var ”et skralde juletræ” – børnene fandt stor glæde og fantasien blomstrede ved at skabe nyt af gammelt.

Vores uderum giver plads til sansning, bevægelse, kreativitet og fantasi. Vi har en naturskøn legeplads med græsarealer, buske, træer, frugtbuske, højbede samt et lækkert bål sted. Legepladsen indbyder til eventyr og rummer masser af små oaser, hvor børnene kan være nysgerrige og fordybe sig og finde krible-krable dyr. På vores legeplads har børnene rig mulighed for at udvikle forståelse for sammenhæng i naturen.

Rødbedens dag

Børnene har sået og plejet rødbeder i højbede, i forbindelse med den landsdækkende rødbedende dag blev de brugt i diverse aktiviteter – hvor vi lavede rødbede tryk, batik farvede stof med rødbede saft m.m. Vores køkkendame tilrettelagde en menu, hvor rødbede var gennemgående ved alle måltider.

Vi høster vores egne rødbeder

I børnehaven har vi en science tilgang, hvor det pædagogiske personale tilrettelægger læringsmiljøet, så det giver børnene mulighed for at eksperimentere og undersøge samt skabe erfaringer med forskellige årsager og sammenhænge. Der tages udgangspunkt i et læringssyn, hvor vi inddrager børnenes viden og erfaringer samt undren og naturlige nysgerrighed.

Vi oplever at børnene er interesserede i YouTube videoer med diverse forsøg, denne interesse griber vi som personale og arbejder videre med i samarbejde med børnene. Vi som pædagogiske personale skaber en mental bro mellem den konkrete læring i hverdagen, samtidig har vi et øje for naturvidenskabens forståelser og begreber.

En større gruppe piger er meget interesserede i regnbuer, de tegner dem og kigger efter dem når det har regnet og solen er fremme. En pædagog griber interessen og finder en video på youtube hvor der laves en regnbue af flydende akvarel.

I børnehaven tilrettelægger vi desuden læringsmiljøet, så det giver børnene mulighed for at eksperimentere med antal, rum og form, hvilket giver dem et spirende kendskab til matematisk opmærksomhed.

En gruppe børn har fundet firkantede skumplader frem og samlet dem i en lang række. De hopper fra plade til plade, eller ser hvor langt de kan hoppe. En pædagog finder en stor terning frem, børnene skiftes til at slå med terningen og går det antal plader frem som terningen viser. Der er både store og små børn med i aktiviteten.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

I børnehaven tilbyder vi børnene et bredt udvalg af fælles oplevelser, der stimulerer kreativiteten, fantasien og skaber glæde, samt giver inspiration til at lege, skabe og eksperimentere med de kulturelle udtryksformer, de møder.

Pigerne venter på det bliver deres tur til at male deres kunstværk

Vi har et årshjul med faste traditioner, så som påske, fastelavn, jul m.m. med udgangspunkt i den aktuelle børnegruppe. Læringsmiljøet er et demokratisk fællesskab, som sikrer deltagelsesmulighed for alle børn,

hvor børnene oplever sig selv som en aktiv medskab og dermed får en forståelse af den kultur, de er en del af.

Vi afholder børnehuset motionsdag hvert år op til efterårsferien. Børnene er med til at gøre klar og f.eks. lave pile til løbs ruten

Gennem ture ud af huset, giver vi børnene kendskab til lokalmiljøet. Børnene kommer f.eks. på ture til teaterforestillinger på biblioteket og VIA samt til diverse højtidsarrangementer i kirken. Børnene stifter også bekendtskab med mange forskellige udtryksformer, så som musiske-, sproglige- og kreative udtryksformer. Dette sker gennem voksenstyrede aktiviteter, samt børnenes egne initiativer i hverdagen. Denne æstetiske læreproces er båret af børnenes lyst og kreativitet, samt et pædagogisk personale der er lydhør og understøtter børnene i at skabe og udtrykke sig.

Vi har fællessamling hver fredag for børnehaven og de ældste vuggestuebørn. Dette er med til at give et inkluderende fællesskab og styrker sammenhængskraften i huset. Børnene er med til at bestemme indholdet til samling. Vi øver i basisgrupperne inden fredagssamling, hvor vi er sammen om at gennemføre det planlagte.

I Engelsborg Børnehus har vi iPads, som vi bruger sammen med børnene som redskab til inspiration, videnssøgning, til at tage billeder desuden bruger vi iPadsene som et redskab til f.eks. at lave e-bøger om forskellige emner og aktiviteter.

De yngste børn i børnehaven holder samling

Evalueringskultur

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

I forbindelse med den styrkede læreplan, ligger der nu nye krav for evaluering. Vi vil derfor i Engelsborg Børnehus starte vores nye evalueringskultur med afsæt i vores Årshjuls traditioner/aktiviteter. Vi har tidligere arbejdet med smtte modeller, men under vores kursus i det styrkede pædagogiske læreplaner er vi blevet præsenteret for proces ark 1 og 2 – som vi nu som arbejdsredskab finder mere relevant. I proces arkene er der mere fokus på indsamling af viden/fakta og evaluering samt forskellige perspektiver.

Denne proces vil vi bruge som springbræt til hvordan vi fremadrettet vil arbejde med at evaluere.

Styregruppen for de forskellige traditioner vil stå for beskrivelse af aktivitet, mål, tiltag og tegn – der vil blive evalueret og opfulgt på personale møde, hvor alle har haft mulighed for at se styregruppens indledende arbejde og dermed ved hvad der skal kigges og evalueres på.

I Viborg Kommune er der vedtaget en ny tilsynsmodel for det pædagogiske arbejde i dagtilbud, som hedder Kvalid. Den model sætter lys på vores pædagogiske arbejde, vores mål for arbejdet og effekten af vores arbejde. I det materiale er der forskelligt materiale, som anvendes til at evaluere arbejdet i børnehuset.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Det er sådan, at vi i Engelsborg børnehus evaluerer vores læreplan hvert andet år. Derudover har vi løbende elementer fra læreplanen i spil i vores planlægning og evaluering af pædagogiske aktiviteter, hvor vi får drøftet om det vi siger/skriver, vi gør stemmer overens med vores daglige arbejde. Det kan give anledning til, at der skal skrives nye afsnit til og justeres i vores læreplansmateriale.